

SKUPŠČINA ZVEZE MEST KRALJEVINE JUGOSLAVIJE V BANJALUKI

Kakor vsako leto od ustanovitve Zveze mest kraljevine Jugoslavije, tako so se tudi letos zbrali predsedniki jugoslovanskih mest k redni letni skupščini, ki se praviloma vsako leto vrši v drugem mestu naše države. Letos je bilo izbrano za kraj skupščine mesto Banjaluka, sedež vrbaske banovine in središče bosanske krajine.

Seje predsedstva in poslovnega odbora, ki ga tvorijo predsedniki mest Ljubljane, Zagreba in Beograda, se je udeležil tudi predsednik ljubljanske občine g. dr. Adlešič Juro. Skupščino je vodil zagrebški župan dr. Teodor Pečić. Bilo je to *jubilejna skupščina*, ker se je proslavila desetletnica obstoja te zveze. Poudarjena je bila potreba po čim tesnejšem sodelovanju in čim boljše izvedeni organizaciji vseh mest, ki mora biti na taki stopnji, da bo resnično kos svoji nalogi in da bodo nadzorna oblastva čim bolj upoštevala njene želje in predloge. Seja je pretresala važna komunalna vprašanja, ki zadevajo vsa jugoslovanska mesta ter je mnogotera pobuda za predloge in resolucije, ki so bile sprejete na tej skupščini, prišla od ljubljanske mestne občine. Poleg drugih predlogov je bil sprejet zlasti predlog o izdajanju lastnega glasila Zveze mest, ki naj začne izhajati z mesecem julijem, dalje predlog o dodatnih spremembah in dopolnitvah zakona o mestnih občinah, pravilnik o poslovanju ekspoziture Zveze mest Beograda itd. Osvojene pa so bile tudi številne resolucije, tičočee se perečih vprašanj naših mest.

Te resolucije so bile sledeče:

I. Zveza mest obnavlja tudi to pot svojo prejšnjo zahtevo, da se izda po zaslišanju Zveze mest enoten zakon o samoupravnih financah, s katerim bi se v zadostnem obsegu zagotovili izredni dohodki za opravljanje samoupravnih nalog ter poslov prenešenega delokroga, prepuščajoč mestom popolno svobodo pri določanju občinskih potreb, kakor tudi pri iskanju in uvajanju davščin, ki bi ustrezale lokalnim razmeram in potrebam mest. S tem zakonom naj se definitivno postavijo osnovni liberalni principi finansiranja mest, pa tudi meje državnega nadzorstva nad denarnim gospodarstvom občin, da bo zagotovljena prava in resnična občinska samouprava. Pri tem je treba pravično razmejiti interesne sfere države, banovin in občin, da ne bi morala nositi mesta za vzdrževanje banovin bremena, ki daleč presegajo koristi, ki jih banovine nudijo mestnim občinam.

II. Upravičena je težnja mest, da bo tudi pred izdajo zakona o samoupravnih financah omogočeno čim bolj svobodno sestavljanje proračunov in financ, kakor tudi regeneracija in konsolidacija mestnih financ, ki so v mnogih mestih doživele v času gospodarske krize težke in usodne motnje. Zato predlaga Zveza mest te-le nujno potrebne ukrepe:

1. da preneha pooblastilo dosedanjih finančnih zakonov, s katerim more ministrski svet z uredbami, ki imajo moč zakona, ne oziraje se na dosedanje zakonske in samoupravne predpise, določati osnove samoupravnih izdatkov, kar nasprotuje osnovnim principom prave samouprave;

2. da se pri izdajanju navodil po čl. 2. § 124. zakona o mestnih občinah omogoči uravnovešanje proračuna in kritje nujnih potreb;

3. da se po zakonodajni poti končno in nedvoumno reši vprašanje zakupnine (najemnega denarja), ki je bilo doslej v nekaterih mestih povod težkim in dolgotrajnim sporom med zainteresiranimi osebami in mestnimi občinami;

4. da se nujno vzame v pretres prevažno vprašanje konsolidacije in sanacije mestnih dolgov, v namenu, da bi se mesta rešila težkega bremena dragih letečih dolgov in da bi bila zmožna velikih investicij, ki jih zahteva današnji čas na njihovem ekonomskem, zdravstvenem, prosvetnem in socialnem področju;

5. da se mestne nepremičnine in mestna podjetja, katerih dohodki so tudi sicer namenjeni splošnim interesom mesta in države, oproste plačevanja državnih neposrednih davkov;

6. da se uredi vprašanje pobiranja banovinskih davščin na področju mest ter da se dá mestom za to delo nadomestek, bodisi v pavšalnem znesku, bodisi v procentih, odnosno da se mestu pridele banovinski nameščenci, ki bodo zaposleni pri vplačevanju banovinskih davščin;

7. da se mestom zagotove z zakonom dotacije za upravljanje prenešenega delokroga, ki zahteva v nekaterih mestih ogromne proračunske kredite, ali

8. da se iz istega razloga razpravlja in reši vprašanje participacije mestnih občin na določenih vrstah državnih neposrednih davkov, kakor na zgradarini, pridobitni, skupnem davku na poslovni promet itd.;

9. da se uredi vprašanje stroškov za vzdrževanje predstojništev mestnih policij na isti način, kakor je to urejeno v mestih s policijskimi upravami;

10. da se posveti posebna pozornost vprašanjem, da se mesta oproste bremena za vzdrževanje okrajnih načelstev ter državnih in samoupravnih bolnišnic, prav tako pa tudi za vzdrževanje poslopij, za državne srednje in strokovne šole;

11. da se splošno revidirajo zakoni, ki mestom nalagajo razna bremena v poslih državne uprave in da ostanejo samo tista bremena, ki so upravičena, kakor tudi, da se zakoni s takšno obremenitvijo mest v bodoče morejo izdajati samo po pristanku finančnega ministrstva kot nadzorne oblasti nad denarnim gospodarstvom mest; a da se pri tem

12. s splošnim navodilom odredi, da gredo po možnosti vse denarne globe, zlasti pa one po §§ 74. in 78. zakona o notranji upravi v mestih v korist mestne blagajne;

13. da se meščanske šole uvrste med srednje šole in da preide vzdrževanje teh šol na državo odnosno banovino, ker v take šole ne hodijo samo otroci iz mesta, ampak tudi iz okolice;

14. da se tudi mesta oproste plačevanja stanarin učiteljem ljudskih šol in da to dolžnost prevzame država;

15. da se spremeni zakon o bolnišnicah in da se mesta oproste plačevanja prispevkov za vzdrževanje državnih in banovinskih bolnišnic, kakor tudi plače-

vanja bolniških stroškov za osebe, ki niso pristojne v mesto;

16. da se mestom resnično in pravočasno plačujejo najemnine za uporabo najetih mestnih zemljišč in poslopij za razne državne namene;

17. da se z zakonom za vso državo uredi enako vprašanje povračila za mestne nepremičnine, izrabljane za državne namene;

18. da se z zakonom uredi dejanje podatkov s strani poštних uradov mestnim občinam zastran pobiranja mestne trošarine na poštne pošiljke;

19. da se ukine razpis generalne direkcije državnih železnic G. D. št. 83.920/36, s katerim je prepovedano dajanje podatkov o blagu, ki se prevaža po železnici, zastran plačanja občinske in banovinske trošarine;

20. da se reši vprašanje mestnih poslopij za vojaško uporabo, ker je bilo to predvideno v zakonu o nastanjanju vojske in mornarice pred izvršeno izpremembo §-a 63. zakona o proračunskih dvanajstlinah za leto 1935./36., ker je to Zveza mest že prej zahtevala;

21. da se na pravičnejši bazi in za mesta ugodneje reši vprašanje obdavčenja podružnic podjetij, obvezanih javno polagati račune, v smislu prejšnje zahteve Zveze mest;

22. da se najde zakonska možnost, da bi se industrijskim podjetjem, izdelujočim obleko in obutev na veliko, preprečilo odpiranje prodajalnic na deželi, kar se vrši samo v namenu, da se odtegnejo plačevanju mestnih trošarin, odnosno uvoznin.

III. Ker mesta niso mogla napraviti in izdati pravilnikov po § 124. zakona o mestnih občinah, niti v podaljšanem roku, prosi Zveza mest, da se rok za izdajanje teh pravilnikov podaljša za nadaljnjih 6 mesecev.

IV. Ker zahtevajo mestna podjetja, ki se vodijo na trgovski način, samostojen proračun, nezavisen od mestnega proračuna, zahteva Zveza mest, da se ukine odredba §-a 88. zakona o proračunskih dvanajstlinah za mesec avgust — marec 1935./36. leta, po katerih tvorijo proračuni skupno in nedeljivo celoto z mestnim administrativnim proračunom.

V. Zveza mest prosi, da se čim prej izvede revizija zakona o mestnih občinah, in to po predlogih Zveze mest, predloženih s skupščine, ki se je vršila 8. XII. 1935 na Sušaku, kakor tudi po predlogih, sprejetih na tej skupščini.

VI. Ker do danes še ni v smislu §-a 149. zakona o mestnih občinah v celoti izvršen prenos poslov iz §-a 89. istega zakona na mesta in ker so poleg tega razni spori o pristojnosti med mesti in državnimi oblastmi prve stopnje, prosi Zveza mest, da se čim prej izvrši omenjeni prenos poslov na mesta in da se s čim bolj detajlnimi odredbami odredi razmejitev med državnimi oblastmi prve stopnje in mestnimi občinami, a da se mestom, ki bi to zahtevala, pristojnost v poslih občne uprave razširi v smislu čl. 3. §-a 89. omenjenega zakona, zlasti za posle po zakonu o obratih.

VII. Ker so z odredbo t. v. §-a 8. uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnimi družbami, po kateri se morejo matematične rezerve zavarovalnih družb vlagati samo v one mestne vrednostne papirje, ki se kotirajo na borzi, na veliko oškodovani interesi dotičnih mest, zahteva Zveza mest izpremembo omenjene odredbe na korist mestnih občin in njihovih podjetij.

VIII. Ker so začele zadnji čas nekatere banovine zahtevati registracijo mestnih klavnic in prostorov za zagreb mrhovine (mrhovišče), prosi Zveza mest ministrstvo trgovine in industrije za izdajo navodil, da se registracija mestnih klavnic in prostorov za zagreb mrhovine more zahtevati le tedaj, ako se vodijo kot gospodarska (pridobitna) podjetja v smislu §-a 1. zakona o obratih, ne pa tudi tedaj, ako so to sanitarne ustanove brez gospodarskih namenov.

IX. Zveza mest tudi zdaj obnavlja svojo prejšnjo zahtevo, da se pravnim referentom mest, ki vrše posle iz §-a 154. zakona o mestnih občinah, prizna z zakonom vsa doba mestne službe kot staž za polaganje sodno-advokatskega izpita.

X. Zveza mest toplo pozdravlja akcijo Zveze mest kraljevine Rumunije in Zveze češkoslovaških mest in občin za zbližanje mest Male antante na ekonomskem in kulturnem polju z osnovanjem Zveze mest Male antante.

Skupščina Zveze mest vrši tedaj važno nalogo v našem komunalnem življenju in je upati, da bo s svojo iniciativnostjo dosegla marsikak uspeh, ki bo v korist in znatno razbremenitev gospodarstva vseh mest. Prihodnja skupščina bo po sklepu letošnje skupščine prihodnje leto v Splitu. Poslovna uprava pa ima nalog, da do takrat izdela vs potrebne študije, načrte in predloge za reorganizacijo in poživljenje Zvezinega delovanja.

† NADŠKOF DR. ANTON BONAVENTURA JEGLIČ

Dne 2. junija t. l. je umrl v cistercijanskem samostanu v Stični nadškof dr. A. B. Jeglič, bivši knez in škof ljubljanski. Rojen je bil 29. maja 1850 v Begunjah na Gorenjskem. Gimnazijo je dovršil z maturo l. 1869. v Ljubljani; v mašnika je bil posvečen 27. jul. 1873 v Ljubljani. Bogoslovski doktorat je dosegel l. 1877. na Dunaju kot gojenec Avgustineja. Par let je bil profesor v ljubljanskem bogoslovnem sementišču, od 1882 do 1898 pa kanonik v Sarajevu.

12. sept. 1897 je bil posvečen v škofa siuntskega. Naslednje leto pa imenovan za škofa ljubljanskega. Vmeščen je bil v ljubljanski stolnici dne 22. maja 1898. L. 1929. je dobil na lastno prošnjo za škofa pomočnika dr. Gregorija Rožmana. 1. julija 1930 pa se je poslovil od svoje škofije in bil radi svojih zaslug imenovan za nadškofa garelenskega.

Pokojni nadškof Jeglič je bil iniciativen cerkveni knez, plodovit nabožni pisatelj in je igral ves čas